

Information till Dig som skall lämna vävnadstypningsprover för eventuell donation av benmärg eller blodstamceller

Vid vissa sjukdomar, till exempel leukemi och aplastisk anemi, kan det ibland vara botande att genomföra transplantation av blodbildande celler från en annan person. Detta förfarande kallas benmärgs- eller stamcellstransplantation. Donatorns vävnadstyp bör vara identisk med mottagarens.

När man letar efter lämplig stamcellsdonator tas blodprover på **helsyskon** (ibland barn och föräldrar) för att se om någon har en passande vävnadstyp. Innan stamcellsdonationen kallas donatorn för hälsokontroll samt informationssamtal med läkare. Om du har eller haft någon allvarlig åkomma och är tveksam om hälsoproblemet kan vara ett hinder för donation kontakta oss innan du tar proverna. Kontakta oss också om du är gravid eller försöker bli gravid.

Vanligtvis samlar man in stamcellerna som cirkulerar i blodbanan. Detta görs med en metod som kallas leukaferes. Via kanyler som kopplas till blodbanan går blodet genom en apparat som centrifugerar blodet och stamcellerna kan tas tillvara. Antalet stamceller i blodbanan ökas genom att man tillför ett stamcellsstimulerande medel i injektionsform.

Alternativt kan man samla in stamceller från benmärgen. När benmärg skördas blir man sövd. Stamceller suggs upp från bäckenbenet med hjälp av sprutor. Eftersom man förlorar en del blod under denna procedur tappas givaren i regel på eget blod några veckor innan benmärgsskörden och får det tillbaka under skörden.

Kostnader som uppstår för resor, barnpassning, lönebortfall (mellanskillnad mellan lön och försäkringskassans ersättning) o.s.v. ersätts av patientens hemlandsting. Din arbetsgivare ersätts av försäkringskassan för Din frånvaro i samband med donation. Du har rätt till ersättning utan karensdag, allt inom ramen för "särskilt högriskskydd".

Om du har samma vävnadstyp som din anhörige skall nya prover tas. Du kommer då att kontaktas per telefon innan dessa prover skickas ut. Om Du vill ha mer information om donation av stamceller är Du välkommen att kontakta mig, se nedan. Mer och utförligare information kommer att ges till den som skall donera stamceller.

Om Du som fått detta brev med provrör inte kan tänka Dig att ställa upp på provtagning och ev. donation ber vi att brevet med provrör skickas åter. På så sätt behöver vi inte invänta provförsändelse och försena utredningen för patienten. Ditt beslut om att inte ställa upp är sekretessbelagt och kommer inte till patientens kännedom.

Om prover lämnas införs uppgifter om din blodgrupp, CMV-status samt vävnadstyp i din anhörigs journal.

Om Du inte skulle passa som donator till Din anhörige men gärna vill ställa upp som donator till någon annan finns möjlighet att bli donator i Tobias Registret. Hör av Dig i så fall.

Lars Skagerlind, Åsa Bäcklund -Moore, Fredrik Åström
Sjuksköterska, transplantationssamordnare. Hematologisektionen.
